

Kood	Punktid

XXVIII AJALOO OLÜMPIAAD

PÕHIKOOL IX klass

Lõppvoor 4. märts 2022

VABADUSSÕDA JA TARTU RAHU

Koostaja Ago Pajur

1. Selgita Vabadussõjas osalenud vaenupoolte eesmäärke. 4 p

Nõukogude Venemaa (Punaarmee)

.....

.....

Vene valged (Põhjakorpus, Loodearmee)

.....

.....

Saksa väed (Landeswehr ja Rauddiviis)

.....

.....

Eesti Vabariik (Rahvavägi)

.....

.....

2. Kirjuta iga sündmuse järelle selle toimumisaeg (kuupäev, kuu, aasta). 8 p

Ajutine Valitsus kuulutab välja vabatahtliku Rahvaväe loomise .....

Ajutise Valitsuse ja Saksamaa leping võimu üleandmise kohta eestlastele

.....

Algab üle-eestiline mobilisatsioon Rahvaväkke

.....

Kaitseliit alustab avalikku tegevust

.....

Kuulutatakse välja Eesti Tööraha Kommuun

.....

Maanõukogu seab ametisse Ajutise Valitsuse III koosseisu

.....

Punaarmee esimene rünnak Narvale

.....

Punapargi lahing Eestist lahkuvate Saksa vägede ja Rahvaväe vahel

.....

3. Miks ebaõnnestus Ajutise Valitsuse poolt välja kuulutatud vabatahtlike värbamine Rahvaväkke? Nimeta kolm põhjust. 3 p

.....

.....

.....

.....

4. Millised loetletud asulatest langesid Vabadussõjas ajutiselt Punaarmee kätte ja millised jäid püsivalt Rahvaväe kontrolli all? Märki rist tabeli õigesse ruutu. 7 p

Langesid Punaarmee kätte	Asulad	Jäid Rahvaväe kätte
	Jõgeva	
	Mõisaküla	
	Paide	
	Puurmani	
	Põltsamaa	
	Tapa	
	Tõrva	

5. Punaarmee edasitung peatati 1919. aasta jaanuari algul peetud murdelahingutes. Millised järgnevalt loetletud lahingud kuulusid murdelahingute hulka? Tõmba murdelahingutele joon alla. 3 p

Aidu, Keldrimäe, Kärstna, Müüsleri, Paju, Tapa, Utria, Võnnu

6. Nimeta kaks ohvitseri, kellele omistati pärast langemist kolm Vabadusristi ja kelle nimi anti nende juhitud väeosale. Kirjuta punktiirile mõlema mehe ees- ja perekonnanimi. 4 p

.....

.....

7. Järjesta kronoloogiliselt Vabadussõja sündmused. Kirjuta iga sündmuse ette selle toimumise järjekorranumber (alates varasemast). 2 p

- ..... Narva vabastamine
- ..... Petseri vabastamine
- ..... Rakvere vabastamine
- ..... Tartu vabastamine
- ..... Valga vabastamine

8. Millised tavapärasest erinevad relvad kuulusid Vabadussõja lõpus Soomusrongide diviisi võitlusvahendite hulka ja mil viisil olid need hangitud? 6 p

Relvad	Hankeviis
.....	.....
.....	.....
.....	.....

9. Millisel ametikohal olid Eesti Ajutises Valitsuses järgmised isikud? 4 p

Andres Larka .....

Jaan Poska .....

Konstantin Päts .....

10. Nimeta kolm Asutava Kogu valimistel enam hääli kogunud erakonda. Lisa iga erakonna juurde ühe selle juhi (perekonna)nimi. 6 p

erakond	üks erakonna juhtidest
.....	.....
.....	.....
.....	.....

11. Nimeta neli põhiliselt vabatahtlikest koosnenud üksust Rahvaväes. 4 p

.....

.....

.....

.....

12. Mil viisil abistasid Eestit Vabadussõjas järgmised välisriigid? 5 p

Ameerika Ühendriigid .....

Rootsi .....

Soome .....

Suurbritannia .....

Taani .....

13. Miks oli vaja teostada Eestis maareform? Nimeta kaks põhjust. 2 p

.....
.....

14. Kuidas olid Vabadussõjaga seotud järgmised isikud? 4 p

Martin Ekström .....

Adolf Joffe .....

Nikolai Judenitš .....

Jukums Vācietis .....

15. Romaanis “Nimed marmortahvilil” ja samanimelises filmis on vaadeldud ühe koolipoistest koosnenud väeosa tegevust Vabadussõja alguspäevil. 5 p

Mis oli selle väeosa ametlik nimi? .....

Mis linnas väeosa loodi? .....

Kes oli väeosa ülem? .....

Mis koolide õpilased moodustasid väeosa põhituumiku?

a) .....

b) .....

16. Milline Eesti jaoks oluline sündmus toimus järgmistel kuupäevadel? 5 p

23. aprill 1919 .....

25. mai 1919 .....

3. juuli 1919 .....

10. oktoober 1919 .....

1. detsember 1919 .....

17. Nimeta 4 Eesti poolel Vabadussõjas osalenud mitte-eestlastest koosnenud väeosa. 4 p

.....
.....
.....
.....

18. Selgita tähendus.

3 p

- Eesti Tööraha Kommuun .....
- .....
- Saaremaa mäss .....
- .....
- Punane terror .....
- .....

19. Loe läbi järgnev tekstikatke ja vasta selle lõpus olevatele küsimustele.

3 p

Meie ei imesta muidugi parunite nurjatust silmitsedes, sest peale nurjatuste ning peale kuritegevuse pole meie nende kaagikangelaste poolt muud oodanudki, kuid ka nurjatusel on oma piir ning kaagikangelusel oma mõõt. Ja just meie peal lasub praegu kohus parunite röövmõrtsukalisele tegevusele piiri panna.

Sõjaline tegevus parunite väe – Landeswehri – ja meie vabariigi vägede vahel on alanud. Sellesamaga oleme terve Balti aadeli sooga sõjajalale sattunud. Tehkem siis tarvilised järeldused ning toimetagem madude pesaga ärateenimise kohaselt. Mitte miskisugust kõhklemist, mitte mingit halastust. Kihvtiste madudega, kes mättaalustes urgastes oma hambaid ihuvad, tuleb nii talitada, et neil isu kaoks uuesti pead tõsta.

(Sotsialdemokraat, 7. juuni 1919)

Mis sündmused ajendasid taolise kirjutise ilmumist?

.....

Mis oli nende sündmuste lõpptulemus?

.....

Kuivõrd põhjendatud oli Balti aadli süüdistamine?

.....

20. Ühenda paarid. Kirjuta isikunime ees olevale punktiirile sobiliku ametikoha number. 5 p

..... Johan Laidoner	1. I diviisi ülem
..... Johan Pitka	2. III diviisi ülem
..... Ernst Põdder	3. Merejõudude juhataja
..... Jaan Soots	4. Peastaabi ülem
..... Aleksander Tõnisson	5. Sõjavägede ülemjuhataja
	6. Ülemjuhataja Staabi ülem

21. Mis need olid?

3 p

„Leitnant Sabolotnõi Kartetsch“ .....

„Lennuk“ .....

„Vanapagan“ .....

22. Märki tõesed väited ristiga ja valed nulliga.

5 p

Tartu rahulepinguga...

- ... andis Venemaa Eestile 15 miljonit kuldrubla
- ... kehtestus rindel relvarahu
- ... lõppes sõjaseisukord Eesti ja Venemaa vahel
- ... tunnustasid Eesti ja Venemaa vastastikku teineteise iseseisvust
- ... ühendati Eestiga Setumaa

23. Fotol on Tartu rahukonverentsil osalenud Eesti delegatsiooni liikmed. Kirjuta foto alla sellel kujutatud isikute ees- ja perekonnanimed (vasakult paremale).

5 p

1) .....

2) .....

3) .....

4) .....

5) .....